

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 11ης Ιουνίου 2015*

«Προδικαστική παραπομπή — Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) 2988/95 — Άρθρο 3, παράγραφος 1 — Προθεσμία παραγραφής — Dies a quo — Επαναλαμβανόμενες παρατυπίες — Διακοπή της παραγραφής — Προϋποθέσεις — Αρμόδια αρχή — Ενδιαφερόμενος — Πράξη που αποσκοπεί στη διερεύνηση ή τη δίωξη της παρατυπίας — Προθεσμία διπλάσια της προθεσμίας παραγραφής»

Στην υπόθεση C-52/14,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής απόφασεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Γερμανία), με απόφαση της 17ης Ιανουαρίου 2014, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 4 Φεβρουαρίου 2014, στο πλαίσιο της δίκης

Pfeifer & Langen GmbH & Co. KG

κατά

Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Bay Larsen, πρόεδρο τμήματος, K. Jürimäe (εισηγήτρια), J. Malenovský, M. Safjan και A. Prechal, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Wathelet

γραμματέας: K. Malacek, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 7ης Ιανουαρίου 2015,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Pfeifer & Langen GmbH & Co. KG, εκπροσωπούμενη από τον D. Ehle, Rechtsanwalt,
- το Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung, εκπροσωπούμενο από τον W. Wolski και την J. Jakubiec,
- η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Ι. Χαλκιά καθώς και τις Ε. Λεφθεριώτου και Ο. Τσιρκινίδου,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους P. Rossi και G. von Rintelen,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Pfeifer & Langen GmbH & Co. KG (στο εξής: Pfeifer & Langen) και του Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung (Ομοσπονδιακού γραφείου γεωργίας και διατροφής, στο εξής: BLE), σχετικά με την επιστροφή των αποδοθέντων εξόδων αποθεματοποιήσεως που φέρεται ότι έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως στην Pfeifer & Langen εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1998/78

- 3 Το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1998/78 της Επιτροπής, της 18ης Αυγούστου 1978, περί των λεπτομερειών εφαρμογής του συστήματος αντισταθμίσεως των εξόδων αποθεματοποιήσεως στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ L 231, σ. 5), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1714/88 της Επιτροπής, της 13ης Ιουνίου 1988 (ΕΕ L 152, σ. 23, στο εξής: κανονισμός 1998/78, ορίζει τα εξής:

«Καθένας που έχει δικαίωμα αποδόσεως ανακοινώνει στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, το αργότερο τη 15η ημέρα κάθε μήνα τα ακόλουθα:

- α) το σύνολο των ποσοτήτων σε καθαρό βάρος ζάχαρης και σιροπίων που δικαιούνται αποδόσεως, που ευρίσκονται στο απόθεμά του την 24η ώρα της τελευταίας ημέρας του μήνα που προηγείται αυτού της ανακοινώσεως·

[...].»

Ο κανονισμός 2988/95

- 4 Η τρίτη, η τέταρτη και η πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2988/95 ορίζουν ότι:

«[...] έχει [...] μεγάλη σημασία η καταπολέμηση των πράξεων σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων [της Ένωσης] σε όλους τους τομείς·

[...] η αποτελεσματική καταπολέμηση της απάτης σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων [της Ένωσης] απαιτεί την καθιέρωση ενός κοινού νομικού πλαισίου σε όλους τους τομείς που καλύπτονται από τις πολιτικές [της Ένωσης]·

[...] τα είδη συμπεριφοράς που στοιχειοθετούν παρατυπίες καθώς και τα αντίστοιχα διοικητικά μέσα και κυρώσεις προβλέπονται σε τομεακούς κανόνες σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.»

5 Το άρθρο 1 του κανονισμού αυτού έχει ως εξής:

«1. Για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων [της Ένωσης] θεσπίζονται γενικοί κανόνες σχετικά με ομοιογενείς ελέγχους, καθώς και με διοικητικά μέτρα και κυρώσεις για τις παρατυπίες βάσει του δικαίου [της Ένωσης].

2. Παρατυπία συνιστά κάθε παράβαση διάταξης του [δικαίου της Ένωσης] που προκύπτει από πράξη ή παράλειψη ενός οικονομικού φορέα, με πραγματικό ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα να ζημωθεί ο γενικός προϋπολογισμός [της Ένωσης] ή προϋπολογισμός διαχειριζόμενος από [αυτή], είτε με τη μείωση ή ματαίωση εσόδων που προέρχονται από ίδιους πόρους που εισπράττονται απευθείας για λογαριασμό της [Ένωσης], είτε με αδικαιολόγητη δαπάνη.»

6 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Η προθεσμία παραγραφής της δίωξης είναι τετραετής από τη διάπραξη της παρατυπίας που ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1. Ωστόσο, οι τομεακοί κανόνες μπορούν να προβλέπουν μικρότερη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριών ετών.

Για τις διαρκείς ή επαναλαμβανόμενες παρατυπίες, η παραγραφή τρέχει από την ημέρα που έπαυσε η παρατυπία. [...]

Η παραγραφή της δίωξης διακόπτεται από κάθε πράξη που φέρεται εις γνώσιν του ενδιαφερόμενου, προέρχεται από την αρμόδια αρχή και αποσκοπεί στη διερεύνηση ή τη δίωξη της παρατυπίας. Η προθεσμία παραγραφής αρχίζει και πάλι να τρέχει μετά από κάθε διακοπή της.

Εντούτοις, η παραγραφή επέρχεται το αργότερο κατά τη λήξη χρονικού διαστήματος ίσου τουλάχιστον του διπλασίου της προθεσμίας παραγραφής, εφόσον η αρμόδια αρχή δεν έχει επιβάλει κάποια κύρωση, εκτός από τις περιπτώσεις που η διοικητική διαδικασία ανεστάλη σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1.»

7 Κατά το άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 4, του ίδιου κανονισμού:

«1. Κάθε παρατυπία συνεπάγεται, κατά γενικό κανόνα, την αφαίρεση του αδικαιολογήτως αποκτηθέντος οφέλους:

— με την υποχρέωση καταβολής των οφειλομένων ή επιστροφής των αδικαιολογήτως εισπραχθέντων ποσών,

[...]

4. Τα μέτρα του παρόντος άρθρου δεν θεωρούνται κυρώσεις.»

8 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95 ορίζει τα ακόλουθα:

«Υπό την επιφύλαξη των κοινοτικών διοικητικών μέτρων και κυρώσεων που θεσπίζονται βάσει τομεακών κανονισμών υφισταμένων κατά την έναρξη του παρόντος κανονισμού, η επιβολή χρηματικών κυρώσεων, όπως είναι τα διοικητικά πρόστιμα, μπορεί να ανασταλεί με απόφαση της αρμόδιας αρχής, εάν έχει ασκηθεί ποινική δίωξη εναντίον του συγκεκριμένου προσώπου για τις αυτές πράξεις. Η αναστολή της διοικητικής διαδικασίας αναστέλλει την προβλεπόμενη στο άρθρο 3 προθεσμία παραγραφής.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 9 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι στην Pfeifer & Langen, επιχείρηση επεξεργασίας ζάχαρης, αποδόθηκαν έξοδα αποθεματοποίησης λευκής ζάχαρης, στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα της ζάχαρης, για τις περιόδους εμπορίας 1987/1988 έως 1996/1997.
- 10 Στις 9 Οκτωβρίου 1997 κατά τον έλεγχο που πραγματοποίησαν οι γερμανικές τελωνειακές αρχές στην Pfeifer & Langen αποκαλύφθηκε ότι στις αιτήσεις αποδόσεως των εξόδων αποθεματοποίησης που είχε υποβάλει η εν λόγω εταιρία για τις ανωτέρω περιόδους εμπορίας δεν είχε επισημάνει ορισμένες ποσότητες ζάχαρης που είχαν παραχθεί καθ' υπέρβαση των ποσοστώσεων παραγωγής, δηλαδή ζάχαρης Γ, με αποτέλεσμα να έχει ζητήσει και να έχει εισπράξει ορισμένα ποσά αχρεωστήτως. Μετά από αυτό τον έλεγχο κινήθηκε ανακριτική διαδικασία από τη γερμανική εισαγγελική αρχή σε βάρος των υπευθύνων της Pfeifer & Langen για φορολογική απάτη και απάτη ως προς τις επιδοτήσεις για την αποθεματοποίηση της ζάχαρης.
- 11 Στο πλαίσιο της ανωτέρω ανακριτικής διαδικασίας συστάθηκε ειδική επιτροπή της υπηρεσίας τελωνειακών ερευνών, αποτελούμενη από εκπροσώπους των εμπλεκόμενων υπηρεσιών, περιλαμβανομένου του BLE. Τον Οκτώβριο του 1999 η εν λόγω ειδική επιτροπή κατέσχεσε έγγραφα της Pfeifer & Langen που σχετίζονταν με τις περιόδους εμπορίας 1987/1988 έως 1996/1997 για να τα εξετάσει. Κατά το έτος 2000 η επιτροπή αυτή εξέτασε, επίσης, ως μάρτυρες πολλούς από τους υπαλλήλους της εταιρίας.
- 12 Τον Φεβρουάριο του 2002 το BLE εξέδωσε τελική έκθεση για την απάτη ως προς τις επιδοτήσεις (στο εξής: τελική έκθεση). Η έκθεση αυτή κατέληγε, μεταξύ άλλων, στο συμπέρασμα ότι τα πραγματικά περιστατικά που διαπιστώθηκαν από την ειδική επιτροπή αποδείκνυαν ότι η Pfeifer & Langen είχε ζητήσει και εισπράξει αχρεωστήτως ορισμένα ποσά ως απόδοση εξόδων αποθεματοποίησης λευκής ζάχαρης για τις περιόδους εμπορίας 1987/1988 έως 1996/1997.
- 13 Με απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 2003, το BLE, βάσει της τελικής εκθέσεως, ακύρωσε εν μέρει τις αποφάσεις που αφορούσαν τον υπολογισμό της αποδόσεως των εξόδων αποθεματοποίησης για τους μήνες από τον Ιούλιο του 1988 έως τον Ιούνιο του 1989 και ζήτησε από την Pfeifer & Langen την επιστροφή των ποσών που είχε εισπράξει αχρεωστήτως. Η Pfeifer & Langen άσκησε, τότε, διοικητική προσφυγή ενώπιον του BLE, υποστηρίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι είχαν παραγραφεί οι παρατυπίες τις οποίες της καταλόγιζαν για την περίοδο εμπορίας 1988/1989.
- 14 Το 2004 οι τελωνειακές αρχές έπαυσαν τη δίωξη σχετικά με τη φορολογική απάτη κατόπιν φιλικού διακανονισμού με την Pfeifer & Langen.
- 15 Με απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2006, το BLE έκανε εν μέρει δεκτή την ενδικοφανή προσφυγή της Pfeifer & Langen και μείωσε τα ποσά που έπρεπε να επιστραφούν. Έκρινε όμως, επίσης, ότι δεν είχαν παραγραφεί οι παρατυπίες που αφορούσαν την περίοδο εμπορίας 1988/1989, διότι η προθεσμία των τεσσάρων ετών που προβλέπεται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95 είχε διακοπεί από τις πράξεις της ανακριτικής διαδικασίας και της διώξεως για τις παρατυπίες αυτές εκ μέρους της ειδικής επιτροπής των τελωνειακών αρχών και της εισαγγελικής αρχής. Εξάλλου, το BLE έκρινε ότι οι ενέργειες της Pfeifer & Langen έπρεπε να θεωρηθούν επαναλαμβανόμενες παρατυπίες, με αποτέλεσμα η προθεσμία παραγραφής να αρχίσει να τρέχει από την τελευταία παρατυπία που διαπιστώθηκε, κατά το έτος 1997.
- 16 Στις 7 Νοεμβρίου 2006 η Pfeifer & Langen προσέφυγε κατά της αποφάσεως αυτής του BLE ενώπιον του Verwaltungsgericht Köln (διοικητικού δικαστηρίου Κολωνίας). Στην προσφυγή της προέβαλε, μεταξύ άλλων, ότι, όσον αφορά παρατυπίες που της προσήπταν για την περίοδο εμπορίας 1988/1989, είχε παρέλθει η οκταετής προθεσμία παραγραφής που προβλέπεται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 τον Ιούλιο του 1997, χωρίς να της έχει εν τω μεταξύ επιβληθεί κάποια κύρωση.

- 17 Το Verwaltungsgericht Köln απέρριψε την προσφυγή της Pfeifer & Langen όσον αφορά το ζήτημα της παραγραφής και η εταιρία άσκησε έφεση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.
- 18 Κατά το αιτούν δικαστήριο η έκβαση της εφέσεως της Pfeifer & Langen εξαρτάται από την ερμηνεία των κανόνων που διέπουν το ζήτημα της προθεσμίας παραγραφής του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95.
- 19 Υπό τις συνθήκες αυτές το Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (διοικητικό εφετείο του ομόσπονδου κράτους Ρηνανία-Παλατινάτο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) α) Θεωρείται, σε σχέση με τη διακοπή της παραγραφής, ως αρμόδια αρχή κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 η αρχή που είναι αρμόδια για διερεύνηση ή τη δίωξη, ανεξάρτητα από το αν παρείχε τα οικονομικά μέσα;
- β) Πρέπει η πράξη διερεύνησης ή δίωξης λόγω παρατυπίας να αποσκοπεί στην επιβολή διοικητικού μέτρου ή κύρωσης;
- 2) Μπορεί ως “ενδιαφερόμενος” κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 να θεωρηθεί και ο υπάλληλος μιας επιχειρήσεως ο οποίος εξετάζεται ως μάρτυρας;
- 3) α) Πρέπει “κάθε πράξη που φέρεται εις γνώσιν του ενδιαφερόμενου [...] και αποσκοπεί στη διερεύνηση ή τη δίωξη της παρατυπίας” (άρθρο 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95) να αφορά συγκεκριμένα σφάλματα του ζαχαροβιομήχανου κατά την καταγραφή της παραγωγής ζάχαρης (σύνολο πραγματικών περιστατικών), τα οποία συνήθως διαπιστώνονται μόνον κατόπιν δεόντως διενεργηθέντος ελέγχου στο πλαίσιο κοινής οργάνωσης αγοράς;
- β) Μπορεί και η τελική έκθεση με την οποία ολοκληρώνεται ο έλεγχος ή αξιολογείται το πόρισμα του ελέγχου, στην οποία δεν τίθενται περαιτέρω ζητήματα σχετικά με συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά, να αποτελέσει επίσης φερόμενη εις γνώσιν “πράξη που αποσκοπεί στη διερεύνηση της παρατυπίας”;
- 4) α) Προϋποθέτουν οι “επαναλαμβανόμενες παρατυπίες” του άρθρου 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 να βρίσκονται σε χρονική εγγύτητα μεταξύ τους οι πράξεις ή οι παραλείψεις που συνιστούν τις παρατυπίες, ώστε να μπορούν να θεωρηθούν “επανάληψη”;
- β) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης: Εκλείπει η χρονική αυτή εγγύτητα εκ του ότι, μεταξύ άλλων, η παρατυπία κατά την καταγραφή μιας ποσότητας ζάχαρης από τον ζαχαροβιομήχανο συμβαίνει μόνο μία φορά εντός μιας περιόδου εμπορίας ζάχαρης και δεν επαναλαμβάνεται πριν από κάποια επόμενη ή μεταγενέστερη περίοδο εμπορίας ζάχαρης;
- 5) Μπορεί να θεωρηθεί ότι οι “επανάληψεις” κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 τερματίζονται λόγω του ότι η αρμόδια αρχή, τελούσα εν γνώσει της πολυπλοκότητας των περιστατικών, δεν διενήργησε κανέναν έλεγχο στην επιχείρηση ή ότι ο έλεγχος δεν διενεργήθηκε δεόντως ή επιμελώς;
- 6) Πότε αρχίζει ο προβλεπόμενος στο άρθρο 3, παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 διπλάσιος χρόνος παραγραφής των οκτώ ετών για τις διαρκείς ή επαναλαμβανόμενες παρατυπίες; Αρχίζει η εν λόγω προθεσμία παραγραφής στο τέλος κάθε χαρακτηριζόμενης ως

παρατυπίας πράξης (άρθρο 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού) ή στο τέλος της τελευταίας επαναλαμβανόμενης πράξης (άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού);

- 7) Μπορεί ο προβλεπόμενος στο άρθρο 3, παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 διπλάσιος χρόνος παραγραφής των οκτώ ετών να διακοπεί από τις πράξεις της αρμόδιας αρχής που αποσκοπούν στη διερεύνηση ή δίωξη;
- 8) Στην περίπτωση διαφορετικών συνόλων πραγματικών περιστατικών τα οποία συνεκτιμώνται για τον υπολογισμό των επιδοτήσεων, καθορίζονται οι υπολογιζόμενες βάσει της διάταξης του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95 προθεσμίες παραγραφής χωριστά για κάθε σύνολο πραγματικών περιστατικών [παρατυπία];
- 9) Εξαρτάται η πάροδος του διπλάσιου χρόνου παραγραφής κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 από το αν η αρχή τελεί εν γνώσει της παρατυπίας;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

- 20 Υπενθυμίζεται, πρώτον, ότι κατά το άρθρο 1 του κανονισμού 2988/95 ο κανονισμός αυτός θεσπίζει «γενικ[ούς] κανόνες σχετικά με ομοιογενείς ελέγχους, καθώς και με διοικητικά μέτρα και κυρώσεις για τις παρατυπίες βάσει του [δικαίου της Ένωσης]» με σκοπό, όπως προκύπτει από την τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού, την «καταπολέμηση των πράξεων σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων [της Ένωσης] σε όλους τους τομείς» (βλ. αποφάσεις Handlbauer, C-278/02, EU:C:2004:388, σκέψη 31· Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb κ.λπ., C-278/07 έως C-280/07, EU:C:2009:38, σκέψη 20, καθώς και Pfeifer & Langen, C-564/10, EU:C:2012:190, σκέψη 36).
- 21 Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95 ορίζει προθεσμία παραγραφής της δίωξης, η οποία είναι τετραετής από τη διάπραξη της παρατυπίας ή, σε περίπτωση διαρκούς ή επαναλαμβανόμενης παρατυπίας, από την ημέρα που έπαυσε η παρατυπία. Κατά την ίδια διάταξη, όμως, οι τομεακοί κανόνες μπορούν να προβλέπουν μικρότερη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριών ετών.
- 22 Δεδομένου ότι η τομεακή νομοθεσία που σχετίζεται με την υπόθεση της κύριας δίκης, η οποία αποτελείται από τους κανόνες της Ένωσης για την απόδοση των εξόδων αποθεματοποίησης στον τομέα της ζάχαρης και, ιδίως, από τον κανονισμό 1998/78 δεν προβλέπει ειδικές διατάξεις σχετικά με το ζήτημα της παραγραφής, πρέπει να εφαρμοστεί η τετραετής προθεσμία του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95.
- 23 Η προθεσμία αυτή εφαρμόζεται τόσο για τις παρατυπίες που οδηγούν στη επιβολή διοικητικής κυρώσεως, υπό την έννοια του άρθρου 5, όσο και για τις παρατυπίες, όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, για τις οποίες έχει επιβληθεί διοικητικό μέτρο με αντικείμενο την αφαίρεση του αδικαιολογήτως αποκτηθέντος οφέλους, κατά το άρθρο 4 του εν λόγω κανονισμού (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις Handlbauer, C-78/02, EU:C:2004:388, σκέψεις 33 και 34· Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb κ.λπ., C-278/07 έως C-280/07, EU:C:2009:38, σκέψη 22, καθώς και Cruz & Companhia, C-341/13, EU:C:2014:2230, σκέψη 45).

- 24 Δεύτερον, υπενθυμίζεται ότι η προθεσμία του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95 εγγυάται την ασφάλεια δικαίου για τις επιχειρήσεις (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις Handlbauer, C-278/02, EU:C:2004:388, σκέψη 40, καθώς και SGS Belgium κ.λπ., C-367/09, EU:C:2010:648, σκέψη 68). Συγκεκριμένα, οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζουν ποιες από τις πράξεις τους έχουν οριστικοποιηθεί και ποιες μπορούν ακόμη να αποτελέσουν το αντικείμενο διώξεως.
- 25 Στα ερωτήματα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο πρέπει να δοθεί απάντηση υπό το πρίσμα των ανωτέρω.

Επί του πρώτου ερωτήματος, υπό α)

- 26 Με το πρώτο ερώτημα, υπό α), το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 έχει την έννοια ότι ως «αρμόδια αρχή» υπό την έννοια της διατάξεως αυτής νοείται η αρχή που κατά το εθνικό δίκαιο είναι αρμόδια να καταλογίσει ή να ανακτήσει τα ποσά που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.
- 27 Ως προς το ζήτημα αυτό, από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει ότι κατά το γερμανικό δίκαιο το BLE είναι αρμόδιο για την απόδοση των εξόδων αποθεματοποίησης και για την ανάκτηση των ποσών που έχουν εισπραχθεί αχρεωστήτως, ενώ οι τελωνειακές αρχές είναι αρμόδιες να διεξάγουν ελέγχους στον τομέα της απάτης που σχετίζεται με την απόδοση εξόδων αποθεματοποίησης. Οι τελωνειακές αρχές εξέδωσαν, έτσι, τις κύριες πράξεις διερευνήσεως και διώξεως των επίδικων στην κύρια δίκη παρατυπιών.
- 28 Στο πλαίσιο αυτό η Pfeifer & Langen φρονεί ότι εν προκειμένω «αρμόδια αρχή» υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 πρέπει να θεωρηθεί μόνον το BLE, καθώς μόνο αυτό είναι αρμόδιο για τη χορήγηση και την ανάκτηση των εξόδων αποθεματοποίησης. Κατά συνέπεια, οι πράξεις διερευνήσεως ή διώξεως που εκδόθηκαν από τις τελωνειακές αρχές δεν είχαν ως αποτέλεσμα να διακόψουν την παραγραφή της διώξεως στην υπόθεση της κύριας δίκης.
- 29 Υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95, η παραγραφή της διώξεως διακόπτεται από κάθε πράξη που φέρεται εις γνώση του ενδιαφερόμενου, προέρχεται από την αρμόδια αρχή και αποσκοπεί στη διερεύνηση ή τη δίωξη της παρατυπίας.
- 30 Βάσει της ανωτέρω διατυπώσεως διαπιστώνεται ότι ως «αρμόδια αρχή» υπό την έννοια της εν λόγω διατάξεως ορίζεται η αρχή που είναι αρμόδια να εκδώσει τις επίμαχες πράξεις διερευνήσεως ή διώξεως.
- 31 Αντιθέτως, από κανένα στοιχείο του γράμματος του άρθρου 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 δεν προκύπτει ότι η εν λόγω αρχή πρέπει να ταυτίζεται με την αρχή που είναι αρμόδια για τη χορήγηση ή την ανάκτηση ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.
- 32 Υπογραμμίζεται, συναφώς, ότι, ελλείψει κανόνων του δικαίου της Ένωσης, απόκειται σε κάθε κράτος μέλος να ορίσει τις αρχές που είναι αρμόδιες κατά το εθνικό δίκαιο για την έκδοση πράξεων διερευνήσεως και διώξεως των παρατυπιών, υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 2988/95. Επομένως, τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να απονείμουν την εξουσία διώξεως των παρατυπιών σε διαφορετική αρχή από αυτή που χορηγεί ή, εν προκειμένω, ανακτά τα αποδοθέντα έξοδα αποθεματοποίησης, υπό την επιφύλαξη ότι τα κράτη αυτά δεν θέτουν σε κίνδυνο, στην περίπτωση αυτή, την αποτελεσματική εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης.

33 Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, στο ερώτημα 1α πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 έχει την έννοια ότι ως «αρμόδια αρχή» υπό την έννοια της διατάξεως αυτής νοείται η αρχή που κατά το εθνικό δίκαιο είναι αρμόδια να εκδώσει τις επίμαχες πράξεις διερευνήσεως και διώξεως, η δε αρχή αυτή μπορεί να είναι διαφορετική από την αρχή που χορηγεί ή ανακτά τα ποσά που καταβάλλονται αχρεωστήτως σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

Επί του δεύτερου ερωτήματος

34 Με το δεύτερο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 έχει την έννοια ότι ο «ενδιαφερόμενος» έλαβε γνώση των πράξεων που αποσκοπούν στη διερεύνηση ή τη δίωξη παρατυπίας, υπό την έννοια της εν λόγω διατάξεως, όταν, σε περίπτωση που πρόκειται για νομικό πρόσωπο, οι ανωτέρω πράξεις γνωστοποιήθηκαν σε υπαλλήλους του προσώπου αυτού στο πλαίσιο της εξετάσεώς τους ως μαρτύρων.

35 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, συναφώς, ότι εξετάστηκαν ως μάρτυρες πολλοί υπάλληλοι της Pfeifer & Langen κατά τη διαδικασία ελέγχου που διεξήχθη σε βάρος της εταιρίας αυτής. Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν για τη διακοπή της προθεσμίας παραγραφής της διώξεως των επίμαχων στην κύρια δίκη παρατυπιών αρκεί το ότι έλαβαν γνώση των εν λόγω πράξεων διερευνήσεως ή διώξεως τα ανωτέρω πρόσωπα.

36 Καταρχάς, επισημαίνεται ότι από το γράμμα του άρθρου 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 προκύπτει ότι η έννοια του «ενδιαφερομένου» αναφέρεται στην επιχείρηση για την οποία υπάρχουν υπόνοιες ότι διέπραξε τις παρατυπίες που αποτελούν αντικείμενο διερευνήσεως ή διώξεως, η οποία εν προκειμένω είναι η Pfeifer & Langen.

37 Επίσης, διαπιστώνεται ότι ο κανονισμός 2988/95 δεν θεσπίζει ειδικούς κανόνες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ο ενδιαφερόμενος πρέπει να λαμβάνει γνώση των «πράξεων διερευνήσεως ή διώξεως» υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού.

38 Η εν λόγω προϋπόθεση πρέπει να θεωρηθεί ότι πληρούται όταν από ένα σύνολο πραγματικών στοιχείων μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι πράξεις διερευνήσεως και διώξεως πράγματι περιήλθαν στη γνώση του ενδιαφερομένου. Σε περίπτωση νομικού προσώπου η προϋπόθεση αυτή πληρούται όταν η επίμαχη πράξη περιήλθε πράγματι στη γνώση προσώπου του οποίου η συμπεριφορά μπορεί κατά το εθνικό δίκαιο να καταλογιστεί στο εν λόγω νομικό πρόσωπο, κάτι που απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να κρίνει.

39 Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 έχει την έννοια ότι οι πράξεις που αποσκοπούν στη διερεύνηση ή τη δίωξη παρατυπίας περιήλθαν στη γνώση του «ενδιαφερομένου», υπό την έννοια της διατάξεως αυτής, όταν από ένα σύνολο πραγματικών στοιχείων μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι πράξεις διερευνήσεως και διώξεως πράγματι περιήλθαν στη γνώση του ενδιαφερομένου. Σε περίπτωση νομικού προσώπου η προϋπόθεση αυτή πληρούται όταν η επίμαχη πράξη περιήλθε πράγματι στη γνώση προσώπου του οποίου η συμπεριφορά μπορεί κατά το εθνικό δίκαιο να καταλογιστεί στο εν λόγω νομικό πρόσωπο, κάτι που απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να κρίνει.

Επί του πρώτου, υπό β), ερωτήματος και του τρίτου ερωτήματος

40 Με το πρώτο, υπό β), ερώτημα και το τρίτο ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 έχει την έννοια, αφενός, ότι μια πράξη πρέπει να αφορά συγκεκριμένη παρατυπία της

επιχειρήσεως καθώς και τη λήψη διοικητικού μέτρου ή κυρώσεως προκειμένου να θεωρηθεί «πράξη διερευνήσεως ή διώξεως», υπό την έννοια της εν λόγω διατάξεως, και, αφετέρου, αν μια έκθεση όπως η τελική έκθεση στην υπόθεση της κύριας δίκης, η οποία αξιολογεί τα αποτελέσματα ελέγχου σχετικά με υπόνοιες παρατυπιών, χωρίς να απευθύνει αίτημα παροχής πρόσθετων πληροφοριών στον ενδιαφερόμενο σχετικά με τις επίμαχες ενέργειες, μπορεί να θεωρηθεί πράξη τέτοιου είδους.

- 41 Όσον αφορά την έννοια της «πράξεως διερευνήσεως ή διώξεως», κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι η λειτουργία που επιτελεί η προθεσμία παραγραφής, όπως η προβλεπόμενη στην εν λόγω διάταξη προθεσμία, είναι η κατοχύρωση της ασφάλειας δικαίου και ότι η λειτουργία αυτή δεν θα εκπληρωνόταν πλήρως αν η προθεσμία μπορούσε να διακοπεί από κάθε πράξη ελέγχου γενικής φύσεως στην οποία προβαίνει η εθνική διοικητική αρχή χωρίς αυτή να σχετίζεται με υπόνοιες παρατυπιών σχετικά με ενέργειες καθορισμένες με επαρκή σαφήνεια (βλ. απόφαση *SGS Belgium κ.λπ.*, C-367/09, EU:C:2010:648, σκέψη 68).
- 42 Αντιθέτως, όταν οι εθνικές αρχές κοινοποιούν σε ένα πρόσωπο έκθεση με την οποία διαπιστώνεται παρατυπία στην οποία συνέπραξε το πρόσωπο αυτό σε σχέση με συγκεκριμένες ενέργειες, του ζητούν συμπληρωματικά στοιχεία σχετικά με τις ενέργειες αυτές ή, ακόμη, του επιβάλλουν κύρωση σε σχέση με τις εν λόγω ενέργειες, οι αρχές αυτές εκδίδουν πράξεις αρκούντως σαφείς, οι οποίες αποσκοπούν στη διερεύνηση ή τη δίωξη της παρατυπίας, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 (αποφάσεις *SGS Belgium κ.λπ.*, C-367/09, EU:C:2010:648, σκέψη 69, καθώς και *Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre*, C-465/10, EU:C:2011:867, σκέψη 61).
- 43 Επομένως, μια πράξη πρέπει να περιγράφει με επαρκή σαφήνεια τις ενέργειες για τις οποίες υπάρχουν υπόνοιες παρατυπιών ώστε να αποτελεί «πράξη διερευνήσεως ή διώξεως», υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95. Η απαίτηση σαφήνειας δεν επιβάλλει, όμως, να αναφέρεται στην εν λόγω πράξη η πιθανότητα επιβολής συγκεκριμένης ποινής ή διοικητικού μέτρου.
- 44 Το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει, όμως, ότι οι αποφάσεις *SGS Belgium κ.λπ.* (C-367/09, EU:C:2010:648) και *Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre* (C-465/10, EU:C:2011:867) θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι συνεπάγονται ότι μια έκθεση, όπως η επίμαχη τελική έκθεση στην υπόθεση της κύριας δίκης, πρέπει υποχρεωτικά να απευθύνει στον ενδιαφερόμενο αίτημα παροχής πρόσθετων πληροφοριών, προκειμένου να αποτελεί «πράξη διερευνήσεως ή διώξεως» κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95.
- 45 Ως προς το ζήτημα αυτό επισημαίνεται ότι στις ανωτέρω αποφάσεις το Δικαστήριο απαρίθμησε απλώς, ενδεικτικά, πράξεις που μπορεί να θεωρηθεί ότι περιγράφουν με επαρκή ακρίβεια τις ενέργειες για τις οποίες υπάρχουν υπόνοιες παρατυπιών.
- 46 Επομένως, μια έκθεση, όπως η επίμαχη τελική έκθεση στην υπόθεση της κύριας δίκης, μπορεί να θεωρηθεί ως «πράξη διερευνήσεως ή διώξεως» υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95, αν περιγράφει με επαρκή ακρίβεια τις ενέργειες για τις οποίες υπάρχουν υπόνοιες παρατυπιών, κάτι που απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να κρίνει, και τούτο ακόμη και αν δεν περιλαμβάνει αίτημα παροχής πρόσθετων πληροφοριών από τον ενδιαφερόμενο.
- 47 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο πρώτο ερώτημα, υπό β), και στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 έχει την έννοια ότι μια πράξη πρέπει να περιγράφει με επαρκή σαφήνεια τις ενέργειες για τις οποίες υπάρχουν υπόνοιες παρατυπιών ώστε να μπορεί να χαρακτηριστεί «πράξη διερευνήσεως ή διώξεως», υπό την έννοια της διατάξεως αυτής. Η απαίτηση σαφήνειας δεν επιβάλλει, όμως, να αναφέρεται στην εν λόγω πράξη η πιθανότητα επιβολής συγκεκριμένης ποινής ή διοικητικού μέτρου. Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να κρίνει αν η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης έκθεση πληροί την προϋπόθεση αυτή.

Επί του τέταρτου και του όγδοου ερωτήματος

- 48 Με το τέταρτο και το όγδοο ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 έχει την έννοια, αφενός, ότι πρέπει να υπάρχει χρονική εγγύτητα μεταξύ περισσότερων παρατυπιών ώστε να θεωρηθεί ότι αυτές αποτελούν «επαναλαμβανόμενη παρατυπία» υπό την έννοια της διατάξεως αυτής και, αφετέρου, αν μπορούν να αποτελέσουν «επαναλαμβανόμενη παρατυπία», υπό την έννοια της εν λόγω διατάξεως, οι παρατυπίες που αφορούν τον υπολογισμό των ποσοτήτων ζάχαρης που έχει αποθεματοποιήσει ο βιομήχανος, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια διαφορετικών περιόδων εμπορίας, οδήγησαν σε εσφαλμένες δηλώσεις των ποσοτήτων αυτών από τον ίδιο βιομήχανο και είχαν ως αποτέλεσμα να καταβληθούν αχρεωστήτως ορισμένα ποσά ως απόδοση των εξόδων αποθεματοποίησως.
- 49 Προκαταρκτικά υπενθυμίζεται ότι κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου μια παρατυπία είναι «διαρκής ή επαναλαμβανόμενη» υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 όταν έχει γίνει από επιχειρηματία ο οποίος αντλεί οικονομικά οφέλη από ένα σύνολο όμοιων πράξεων που συνιστούν παράβαση της ίδιας διατάξεως του δικαίου της Ένωσης (βλ. απόφαση Vonk Dairy Products, C-279/05, EU:C:2007:18, σκέψη 41).
- 50 Βάσει του ανωτέρω ορισμού το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, καταρχάς, σχετικά με την ανάγκη να υπάρχει στενή χρονική σύνδεση μεταξύ δύο ή περισσότερων παρατυπιών προκειμένου αυτές να αποτελούν «επαναλαμβανόμενη παρατυπία», υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95. Εν προκειμένω, κατά το αιτούν δικαστήριο, ορισμένες από τις ενέργειες που αποδίδονται στην προσφεύγουσα της κύριας δίκης πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια διαφορετικών περιόδων εμπορίας.
- 51 Ως προς το ζήτημα αυτό υπενθυμίζεται ότι, όπως αναφέρθηκε στη σκέψη 24 της παρούσας αποφάσεως, η προθεσμία του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95 εγγυάται την ασφάλεια δικαίου για τις επιχειρήσεις, οι οποίες πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζουν ποιες από τις πράξεις τους έχουν οριστικοποιηθεί και ποιες μπορούν ακόμη να αποτελέσουν αντικείμενο διώξεως.
- 52 Διαπιστώνεται, όμως, ότι παρατυπίες δεν μπορούν να αποτελέσουν «επαναλαμβανόμενη παρατυπία», υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95, αν μεσολαβεί μεταξύ τους διάστημα μεγαλύτερο της τετραετούς προθεσμίας παραγραφής που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο της ίδιας παραγράφου. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση αυτή οι εν λόγω διακριτές παρατυπίες δεν έχουν αρκετά στενή χρονική σύνδεση. Όταν η αρμόδια αρχή δεν έχει εκδώσει πράξη διερευνήσεως ή διώξεως, η επιχείρηση μπορεί να θεωρήσει εύλογα ότι η πρώτη από τις οικείες παρατυπίες έχει παραγραφεί. Αντιθέτως, υφίσταται στενή χρονολογική σύνδεση όταν το διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ κάθε παρατυπίας είναι κατώτερο από την ανωτέρω προθεσμία παραγραφής.
- 53 Επίσης, όσον αφορά τον χαρακτηρισμό των επίμαχων στην κύρια δίκη παρατυπιών, στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να κρίνει αν, βάσει των εθνικών κανόνων περί αποδείξεως οι οποίοι εφαρμόζονται στην υπόθεση της κύριας δίκης και στο μέτρο που δεν θίγεται η αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης, συντρέχουν τα στοιχεία που συγκροτούν συνεχή ή επαναλαμβανόμενη παρατυπία, τα οποία υπομνήσθηκαν στη σκέψη 49 της παρούσας αποφάσεως (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση Vonk Dairy Products, C-279/05, EU:C:2007:18, σκέψη 43). Το Δικαστήριο μπορεί, πάντως, βάσει των στοιχείων που περιλαμβάνονται στην απόφαση περί παραπομπής, να παράσχει στο αιτούν δικαστήριο ερμηνευτικά στοιχεία που θα του επέτρεπαν να αποφανθεί επί της υποθέσεως.
- 54 Ως προς το ζήτημα αυτό προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι όλες οι παρατυπίες που αποδίδονται στην Pfeifer & Langen συμβάλλουν στην υποβολή εσφαλμένων δηλώσεων από την εταιρία αυτή ως προς τον χαρακτηρισμό που δόθηκε σε τμήμα της παραγωγής της ως λευκής ζάχαρης για την οποία ζητούσε απόδοση εξόδων αποθεματοποίησως (ποσοστώσεις Α και/ή Β αντί να χαρακτηριστεί ζάχαρη Γ). Επομένως, οι εν λόγω παρατυπίες μπορούν να αποτελέσουν επαναλαμβανόμενη παράβαση του

άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1998/78, το οποίο επιβάλλει στον ζαχαροβιομήχανο την υποχρέωση να δηλώνει τα αποθέματα ζάχαρης που είναι επιλέξιμα για απόδοση των εξόδων αποθεματοποίησης.

- 55 Επομένως, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο οι παρατυπίες που αποδίδονται στην Pfeifer & Langen στην υπόθεση της κύριας δίκης να αποτελούν συνολικά μια «επαναλαμβανόμενη παρατυπία», υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95, κάτι που απόκειται όμως στο αιτούν δικαστήριο να κρίνει.
- 56 Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, στο τέταρτο και το όγδοο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 έχει την έννοια ότι, όσον αφορά τη χρονική εγγύτητα που πρέπει να υπάρχει μεταξύ των παρατυπιών ώστε να αποτελούν «επαναλαμβανόμενη παρατυπία», υπό την έννοια της διατάξεως αυτής, απαιτείται απλώς η διάρκεια μεταξύ των παρατυπιών να είναι μικρότερη από την προθεσμία παραγραφής που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο της ίδιας παραγράφου. Παρατυπίες όπως οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης οι οποίες αφορούν τον υπολογισμό των ποσοτήτων ζάχαρης που έχουν αποθεματοποιηθεί από τον βιομήχανο, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια διαφορετικών περιόδων εμπορίας, οδήγησαν σε εσφαλμένες δηλώσεις των εν λόγω ποσοτήτων από τον ίδιο βιομήχανο και είχαν ως αποτέλεσμα να καταβληθούν για τον λόγο αυτό αχρεωστήτως ορισμένα ποσά ως απόδοση των εξόδων αποθεματοποίησης αποτελούν, κατ' αρχήν, «επαναλαμβανόμενη παρατυπία», υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95, κάτι που απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να κρίνει.

Επί του πέμπτου ερωτήματος

- 57 Με το πέμπτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 έχει την έννοια ότι ο χαρακτηρισμός ενός συνόλου παρατυπιών ως «συνεχούς ή επαναλαμβανόμενης παρατυπίας» υπό την έννοια της εν λόγω διατάξεως αποκλείεται σε περίπτωση που οι αρμόδιες αρχές δεν διενήργησαν τακτικούς ή ενδεδειγμένους ελέγχους σε βάρος του ενδιαφερόμενου.
- 58 Κατά την Pfeifer & Langen το BLE αθέτησε την υποχρέωση επιμέλειας που υπέχει, παραλείποντας να διενεργήσει σε βάρος της τακτικούς και ενδεδειγμένους ελέγχους κατά τη διάρκεια των επίμαχων στην κύρια δίκη περιόδων εμπορίας. Υποστηρίζει ότι υπό τις συνθήκες αυτές το BLE δεν μπορούσε να επικαλεστεί τον διαρκή ή επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα της παρατυπίας για να παρατείνει την παραγραφή της διώξεως.
- 59 Όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 49 της παρούσας αποφάσεως, ο χαρακτηρισμός «διαρκούς ή επαναλαμβανόμενης παρατυπίας», υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95, δίνεται μόνον όταν ο επιχειρηματίας αντλεί οικονομικά οφέλη από ένα σύνολο όμοιων πράξεων που συνιστούν παράβαση της ίδιας διατάξεως του δικαίου της Ένωσης.
- 60 Επομένως, η έννοια αυτή στηρίζεται σε αντικειμενικά στοιχεία που αφορούν ειδικά τη συγκεκριμένη κατηγορία παρατυπιών και δεν εξαρτώνται από τη συμπεριφορά της εθνικής διοικητικής αρχής έναντι του ενδιαφερόμενου επιχειρηματία. Ειδικότερα, ο χαρακτηρισμός ενός συνόλου παρατυπιών ως «συνεχούς ή επαναλαμβανόμενης παρατυπίας», υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95, δεν μπορεί να εξαρτάται από το κατά πόσον οι αρμόδιες αρχές έχουν διενεργήσει σε βάρος του ενδιαφερομένου τακτικούς και ενδεδειγμένους ελέγχους.

61 Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, στο πέμπτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 έχει την έννοια ότι ο χαρακτηρισμός συνόλου παρατυπιών ως «συνεχούς ή επαναλαμβανόμενης παρατυπίας» υπό την έννοια της εν λόγω διατάξεως δεν αποκλείεται σε περίπτωση που οι αρμόδιες αρχές δεν διενήργησαν τακτικούς ή ενδελεχείς ελέγχους σε βάρος του ενδιαφερόμενου.

Επί του έκτου και του ένατου ερωτήματος

62 Με το έκτο και το ένατο ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 3, παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 έχει την έννοια ότι η προθεσμία του εδαφίου αυτού εκκινεί, στην περίπτωση συνεχών ή επαναλαμβανόμενων παρατυπιών, από την ημέρα κατά την οποία τερματίστηκε η τελευταία παρατυπία, από την ημέρα που διαπράχθηκε κάθε μία από τις επαναληφθείσες παρατυπίες ή από την ημέρα κατά την οποία οι αρμόδιες εθνικές αρχές έλαβαν γνώση των εν λόγω παρατυπιών.

63 Καταρχάς, τόσο από το γράμμα όσο και από την οικονομία του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95 προκύπτει ότι στο τέταρτο εδάφιο της διατάξεως αυτής τίθεται ένα απόλυτο όριο για την παραγραφή των διώξεων των παρατυπιών, η οποία επέρχεται το αργότερο την ημέρα κατά την οποία λήγει προθεσμία ίση με το διπλάσιο της προθεσμίας που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο της ίδιας διατάξεως, εφόσον η αρμόδια αρχή δεν έχει επιβάλει κάποια κύρωση, εκτός από τις περιπτώσεις που η διοικητική διαδικασία ανεστάλη σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού.

64 Η προθεσμία που προβλέπεται στο τέταρτο εδάφιο του άρθρου 3, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού ενισχύει, έτσι, την ασφάλεια δικαίου των επιχειρήσεων, σύμφωνα με τον σκοπό που υπομνήσθηκε στη σκέψη 24 της παρούσας αποφάσεως, εμποδίζοντας την επ' αόριστον παράταση της παραγραφής διώξεων που αφορούν μια παρατυπία μέσω επαναλαμβανόμενων πράξεων που τη διακόπτουν.

65 Έπειτα, όσον αφορά το σημείο ενάρξεως της προθεσμίας αυτής, από την οικονομία του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95 και, ιδίως, από την απουσία ειδικών σχετικών κανόνων, προκύπτει επίσης ότι το σημείο αυτό πρέπει να καθοριστεί βάσει των δύο πρώτων εδαφίων της ίδιας παραγράφου.

66 Βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού, σε περίπτωση επαναλαμβανόμενων παρατυπιών η παραγραφή τρέχει από την ημέρα που έπαυσε η παρατυπία. Όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 49 της παρούσας αποφάσεως, όταν ο επιχειρηματίας, προκειμένου να αντλήσει οικονομικά οφέλη, πραγματοποιεί περισσότερες παρόμοιες πράξεις που συνιστούν παράβαση της ίδιας διατάξεως του δικαίου της Ένωσης, οι πράξεις αυτές πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελούν την ίδια παρατυπία, η οποία είναι συνεχής ή επαναλαμβανόμενη. Επομένως, το ότι «έπαυσε η παρατυπία», όπως μνημονεύεται στη διάταξη αυτή πρέπει να νοηθεί ότι αναφέρεται στην ημέρα κατά την οποία έπαυσε η τελευταία πράξη που περιλαμβάνεται στην ίδια επαναλαμβανόμενη παρατυπία.

67 Επομένως, η ημερομηνία κατά την οποία οι εθνικές αρχές έλαβαν γνώση μιας παρατυπίας δεν ασκεί επιρροή στο χρόνο κινήσεως της εν λόγω προθεσμίας. Συγκεκριμένα, πέραν του ότι τίποτα στο γράμμα του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95 δεν επιτρέπει να συναχθεί αντίθετη ερμηνεία, υπογραμμίζεται ότι η εθνική διοίκηση υπέχει γενική υποχρέωση επιμέλειας κατά τον έλεγχο της νομιμότητας των πληρωμών που πραγματοποιεί και οι οποίες βαρύνουν τον προϋπολογισμό της Ένωσης, υποχρέωση η οποία συνεπάγεται ότι οφείλει να λαμβάνει αμελλητί μέτρα προς αποκατάσταση των παρατυπιών (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις Ze Fu Fleischhandel και Vion Trading, C-201/10 και C-202/10, EU:C:2011:282, σκέψη 44, καθώς και Cruz & Companhia, C-341/13, EU:C:2014:2230, σκέψη 62).

- 68 Υπό τις συνθήκες αυτές, αν γινόταν δεκτό ότι η προθεσμία του άρθρου 3, παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 εκκινεί από τότε που οι εθνικές αρχές διαπίστωσαν τις παρατυπίες, θα μπορούσε κατά κάποιον τρόπο, να ενθαρρυνθεί η απραξία των εθνικών αρχών ως προς τη δίωξη των παρατυπιών αυτών, και παράλληλα να αφηθούν οι επιχειρηματίες έκθετοι, αφενός, σε μακρά περίοδο ανασφάλειας δικαίου και, αφετέρου, στον κίνδυνο να μην είναι πλέον σε θέση να αποδείξουν τον νομότυπο χαρακτήρα των επίδικων πράξεων μετά την παρέλευση τέτοιας χρονικής περιόδου (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις *Ze Fu Fleischhandel* και *Vion Trading*, C-201/10 και C-202/10, EU:C:2011:282, σκέψη 45, καθώς και *Cruz & Companhia*, C-341/13, EU:C:2014:2230, σκέψη 62).
- 69 Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, στο έκτο και στο ένατο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 έχει την έννοια ότι η προθεσμία του εδαφίου αυτού εκκινεί, σε περίπτωση συνεχούς ή επαναλαμβανόμενης παρατυπίας, από την ημέρα κατά την οποία έπαυσε η παρατυπία, ανεξαρτήτως του χρόνου κατά τον οποίο η εθνική αρχή έλαβε γνώση της παρατυπίας αυτής.

Επί του έβδομου ερωτήματος

- 70 Με το έβδομο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95 έχει την έννοια ότι οι πράξεις διερευνήσεως ή διώξεως που εκδίδονται από την αρμόδια αρχή και φέρονται εις γνώση του ενδιαφερομένου, κατά το τρίτο εδάφιο της παραγράφου αυτής, έχουν ως αποτέλεσμα τη διακοπή της προθεσμίας του τέταρτου εδαφίου της ίδιας παραγράφου.
- 71 Όπως τονίστηκε στη σκέψη 63 της παρούσας αποφάσεως, το άρθρο 3, παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 θέτει ένα απόλυτο όριο για την παραγραφή των διώξεων των παρατυπιών, η οποία επέρχεται το αργότερο την ημέρα κατά την οποία λήγει προθεσμία ίση με το διπλάσιο της προθεσμίας που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο της ίδιας παραγράφου, εφόσον η αρμόδια αρχή δεν έχει επιβάλει κάποια κύρωση, εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες η διοικητική διαδικασία ανεστάλη σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού.
- 72 Επομένως, με εξαίρεση την τελευταία περίπτωση, οι εν λόγω πράξεις διερευνήσεως και διώξεως που εκδίδονται από την αρμόδια αρχή και φέρονται εις γνώση του ενδιαφερομένου, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού αυτού, δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη διακοπή της προθεσμίας του άρθρου 3, παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο, του ίδιου κανονισμού.
- 73 Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται από τον σκοπό της προθεσμίας αυτής, ο οποίος, όπως αναφέρθηκε στη σκέψη 64 της παρούσας αποφάσεως, είναι ακριβώς να εμποδίσει την επ' αόριστον παράταση της παραγραφής διώξεων που αφορούν μια παρατυπία μέσω επαναλαμβανόμενων πράξεων που τη διακόπτουν.
- 74 Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, στο έβδομο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95 έχει την έννοια ότι οι πράξεις διερευνήσεως ή διώξεως που εκδίδονται από την αρμόδια αρχή και φέρονται εις γνώση του ενδιαφερομένου, κατά το τρίτο εδάφιο της παραγράφου αυτής, δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη διακοπή της προθεσμίας του τέταρτου εδαφίου της ίδιας παραγράφου.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 75 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπόμπτος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, έχει την έννοια ότι ως «αρμόδια αρχή» υπό την έννοια της διατάξεως αυτής νοείται η αρχή που κατά το εθνικό δίκαιο είναι αρμόδια να εκδώσει τις επίμαχες πράξεις διερευνήσεως και διώξεως, η δε αρχή αυτή μπορεί να είναι διαφορετική από την αρχή που χορηγεί ή ανακτά τα ποσά που καταβάλλονται αχρεωστήτως σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 2) Το άρθρο 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 έχει την έννοια ότι οι πράξεις που αποσκοπούν στη διερεύνηση ή τη δίωξη παρατυπίας περιήλθαν στη γνώση του «ενδιαφερομένου», υπό την έννοια της εν λόγω διατάξεως, όταν από ένα σύνολο πραγματικών στοιχείων μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι πράξεις διερευνήσεως και διώξεως πράγματι περιήλθαν στη γνώση του ενδιαφερομένου. Σε περίπτωση νομικού προσώπου η προϋπόθεση αυτή πληρούται όταν η επίμαχη πράξη περιήλθε πράγματι στη γνώση προσώπου του οποίου η συμπεριφορά μπορεί κατά το εθνικό δίκαιο να καταλογιστεί στο εν λόγω νομικό πρόσωπο, κάτι που απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να κρίνει.
- 3) Το άρθρο 3, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 έχει την έννοια ότι μια πράξη πρέπει να περιγράφει με επαρκή σαφήνεια τις ενέργειες για τις οποίες υπάρχουν υπόνοιες παρατυπιών ώστε να μπορεί να χαρακτηριστεί «πράξη διερευνήσεως ή διώξεως», υπό την έννοια του διατάξεως αυτής. Η απαίτηση σαφήνειας δεν επιβάλλει, όμως, να αναφέρεται στην εν λόγω πράξη η πιθανότητα επιβολής συγκεκριμένης ποινής ή διοικητικού μέτρου. Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να κρίνει αν η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης έκθεση πληροί την προϋπόθεση αυτή.
- 4) Το άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 έχει την έννοια ότι, όσον αφορά τη χρονική εγγύτητα που πρέπει να υπάρχει μεταξύ των παρατυπιών ώστε να αποτελούν «επαναλαμβανόμενη παρατυπία», υπό την έννοια της διατάξεως αυτής, απαιτείται απλώς η διάρκεια μεταξύ των παρατυπιών να είναι μικρότερη από την προθεσμία παραγραφής που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο της ίδιας παραγράφου. Παρατυπίες όπως οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης οι οποίες αφορούν τον υπολογισμό των ποσοτήτων ζάχαρης που έχει αποθεματοποιηθεί από τον βιομήχανο, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια διαφορετικών περιόδων εμπορίας, οδήγησαν σε εσφαλμένες δηλώσεις των εν λόγω ποσοτήτων από τον ίδιο βιομήχανο και είχαν ως αποτέλεσμα να καταβληθούν για τον λόγο αυτό αχρεωστήτως ορισμένα ποσά ως απόδοση των εξόδων αποθεματοποίησεως αποτελούν, κατ' αρχήν, «επαναλαμβανόμενη παρατυπία», υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95, κάτι που απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να κρίνει.
- 5) Το άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 έχει την έννοια ότι ο χαρακτηρισμός ενός συνόλου παρατυπιών ως «συνεχούς ή επαναλαμβανόμενης παρατυπίας», υπό την έννοια της εν λόγω διατάξεως, δεν αποκλείεται σε περίπτωση που οι αρμόδιες αρχές δεν διενήργησαν τακτικούς ή ενδεδειγμένους ελέγχους σε βάρος του ενδιαφερομένου.
- 6) Το άρθρο 3, παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 έχει την έννοια ότι η προθεσμία του εδαφίου αυτού εκκινεί, σε περίπτωση συνεχούς ή επαναλαμβανόμενης παρατυπίας, από την ημέρα κατά την οποία έπαυσε η παρατυπία, ανεξαρτήτως του χρόνου κατά τον οποίο η εθνική αρχή έλαβε γνώση της παρατυπίας αυτής.

- 7) Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/95 έχει την έννοια ότι οι πράξεις διερευνήσεως ή διώξεως που εκδίδονται από την αρμόδια αρχή και φέρονται εις γνώση του ενδιαφερόμενου, κατά το τρίτο εδάφιο της παραγράφου αυτής, δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη διακοπή της προθεσμίας του τέταρτου εδαφίου της ίδιας παραγράφου.

(υπογραφές)